

Landstingsfullmäktige
Landstinget i Värmland

Revisionsberättelse för år 2014

Inledning

Landstingets revisorer har granskat landstingsstyrelsen, patientnämnden, hjälpmedelsnämnden, kost- och servicenämnden samt de tre fullmäktigeberedningarna. I denna revisionsberättelse, som syftar till att ge fullmäktige underlag och vägledning för ansvarsprovningen, redovisar revisorerna sina synpunkter och bedömningar.

Revisorernas arbete

Granskningen har genomförts utifrån de förutsättningar som anges i kommunallagen, lagen om kommunal redovisning, revisorernas reglemente och andra dokument som utgör underlag för god revisionssed. Revisorernas granskningsarbete har utgått från revisorernas granskningsstrategi samt riskbedömning och revisionsplan för 2014. Granskningen har genomförts i den omfattning som bedömts erforderlig för att ge rimlig grund för revisorernas bedömning i ansvarsprovningsfrågan. Kommentarer i årsredovisningen från landstingsstyrelsens ordförande har inte ingått i revisorernas bedömning.

Till revisionsberättelsen hör en sammanställning över de sakkunnigas revisionsrapporter. Revisionsberättelserna för de finansiella samordningsförbunden och Region Värmland kommer att delges fullmäktige så snart dessa föreligger.

En redovisning av revisorernas förvaltning under 2014 har också bifogats landstingets årsredovisning.

Landstingsstyrelsen

Revisorernas granskningsarbete har under året fokuserat på ledning, styrning, uppföljning och intern kontroll inom landstinget, både avseende verksamhet och ekonomi. Verksamhetsrevisionen har bland annat inriktats mot remisshantering, vårdkedjor, informationssäkerhet, patientsäkerhetsarbetet samt upphandlingsprocessen. Landstingets revisorer har därutöver följt arbetet i landstingsstyrelsen och dess utskott samt beredningar och nämnder.

Mål och måluppfyllelse

Revisorerna ska enligt kommunallagen bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen. Förvaltningsberättelsen ska enligt lagen om kommunal redovisning, innehålla en utvärdering av om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts.

Finansiella mål

Årsredovisningen för verksamhetsåret visar ett överskott som uppgår till 78,5 miljoner kronor, vilket är 11,5 miljoner kronor sämre än budgeterat. Den genomförda balanskravsutredningen för 2014 visar ett överskott om 78,5 miljoner kronor. De redovisade nettokostnaderna överstiger de budgeterade med 43,8 miljoner kronor. Landstinget har således varken uppfyllt målet om att uppnå sitt budgeterade resultat på 90,0 miljoner kronor eller målet att hålla budgeterad nettokostnadsram.

Landstingsfullmäktige har beslutat om att tillföra pensionsfonden ett belopp på 118 miljoner kronor. Detta mål är uppfyllt. Landstingsfullmäktige har också beslutat att för 2014 frångå målet om ett årligt överskott på minst två procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Ett fåtal av divisionerna eller motsvarande redovisar ett positivt utfall eller ett utfall nära sina budgetramar. Årets granskning har visat att landstingsstyrelsen under 2014 löpande har följt landstingets ekonomiska resultat och fått information om åtgärder inom landstingets verksamheter.

I årsredovisningen för 2014 bedömer landstingsstyrelsen att det mot bakgrund av flerårsprognosen och det omfattande investeringsbehovet krävs verksamhetsförändringar, för att på sikt nå målet om ett överskott motsvarande 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Revisorerna delar styrelsens bedömning och vill poängtera vikten av en noggrann ekonomisk styrning och uppföljning på alla nivåer i organisationen.

Mål för verksamheten

Landstingsfullmäktige har, i landstingsplanen för år 2014, fastlagt de verksamhetsmål som gäller för de fem perspektiven som är medborgare, verksamhet, miljö, medarbetare och ekonomi. I landstingsplanen har fullmäktige även beslutat om uppdrag och prioriterade områden.

Styrelsen har i årsredovisningen för 2014 redovisat sin bedömning av hur verksamhetsmålen uppfyllts. Årsredovisningen innehåller också resultatinformation som syftar till att redovisa jämförelser med tidigare år eller riket, där det inte finns någon målsättning för 2014.

När det gäller de fastställda målen, redovisas i årsredovisningen att landstinget inte uppfyller följande verksamhetsmål i styrkortet:

- andelen medborgare som upplever tillgängligheten som god
- andelen medborgare som anger att de har stort förtroende för vårdcentralerna
- andelen medborgare som anger att de har stort förtroende för hälso- och sjukvården i landstinget
- resultaten i den nationella patientenkäten (NPE) för indikatorer som rör upplevt bemötande
- resultaten i den nationella patientenkäten (NPE) för indikatorer som rör upplevd tillgänglighet
- telefontillgänglighet till vårdcentral (dock marginell förbättring jämfört med föregående år, varvid målet markerats som gult)
- tillgänglighet till läkare på vårdcentraler
- tillgänglighet till ett första besök inom den specialiserade vården (dock marginell förbättring jämfört med föregående år, varvid målet markerats som gult)
- tillgänglighet till behandling inom den specialiserade vården
- tillgänglighet till första besök inom barn- och ungdomspsykiatri (dock förbättring jämfört med föregående år, varvid målet markerats som gult)
- tillgänglighet till fördjupad utredning eller behandling inom barn- och ungdomspsykiatri (dock förbättring jämfört med föregående år, varvid målet markerats som gult)
- handläggningstid mindre än fyra timmar vid akutmottagningen
- landstingets sjukfrånvaro
- andelen etiska livsmedel
- utsläpp av växthusgaser från tjänsteresor

Av årsredovisningen framgår att resultaten för följande mål är oförändrade jämfört med tidigare år:

- andelen medborgare som anger att de har stort förtroende för sjukhusen

- resultatet i den nationella patientenkäten (NPE) för indikatorer som rör upplevd information
- landstingets avfallsmängd

För målet operationstillfällen för perioden i enlighet med produktionsplan, redovisas ingen måluppfyllelse. Orsaken uppges vara avsaknad av tekniskt stöd för att mäta mot produktionsplan.

För följande ej målsatta jämförelser redovisas en negativ trend:

- Kariesförekomsten hos barn
- Andelen medborgare med övervikt
- Antalet självmord per 100 000 invånare
- Antalet självmordsförsök
- Andelen läkarbesök och övriga besök
- Antalet överbeläggningar

För följande mål i landstingsplanen redovisas inte någon måluppfyllelse:

- Samarbetet och arbetsfördelningen mellan akutsjukhusen förbättras
- Medarbetarnas kunskap om och delaktighet i leanarbetet ökar

Av landstingsplanen framgår att arbetet ska fortsätta med att uppnå de övriga ambitionerna som beskrivs i det miljöpolitiska programmet. Någon uppföljning av detta framgår ej av årsredovisningen.

Landstingsstyrelsen redovisar i årsredovisningen att övriga mål är uppfyllda.

Årsredovisningen visar att de mål som landstingsfullmäktige har beslutat om för styrkortets olika perspektiv, endast i begränsad utsträckning uppfyllts för år 2014. Landstingsstyrelsen har fått information om måluppfyllelse tertiälvís i delårsrapporter och löpande i månadsrapporter. Därutöver har styrelsen under året fått föredragningar som svarar mot vissa mål i landstingsplanen.

Under 2014 har styrelsen vid sex tillfällen vid sina sammanträden, utöver två delårsrapporter, erhållit en samlad månadsrapport utifrån den av landstingsstyrelsen fastställda kontrollplanen för 2014. Månadsrapporterna innehåller uppföljning av kontrollplan för 2014, tillgängligheten för perioden, ett urval av kvalitetsindikatorer, ekonomisk månadsrapport samt uppföljning av hälso- och sjukvårdens handlingsplan. Styrelsen har även vid två sammanträden beslutat om och fått fördjupade analyser av personalkostnaderna.

Målformuleringar och bedömningskriterier

Revisorerna har tidigare framfört att de anser att det finns behov av att förbättra redovisningen av hur landstingets verksamheter uppfyllt de av fullmäktige fastställda målen. De har också framfört att det finns behov av att se över vissa målformuleringar för att ge möjlighet till tydligare redovisning av måluppfyllelse.

I årsredovisningen presenteras de mål och jämförelser som finns med i landstingsstyrelsens plan för uppföljning av landstingsplan 2014. Vi noterar i år en positiv utveckling avseende samstämmighet mellan landstingsplan 2014 och plan för uppföljning och därigenom det som presenteras i årsredovisningen. För några av målen rörande tillgänglighet har vi dock noterat ottydligheter kring hur måluppfyllelsen ska bedömas.

Revisorerna har påpekat att redovisningen av tillgänglighet i tidigare årsredovisningar varit relativt kortfattad. En synpunkt som revisorerna fört fram är att måluppfyllelsen i vissa fall baseras på enstaka månader eller mättillfällen. I årsredovisningen för 2014 baseras bedömning av måluppfyllelse för tillgänglighet på uppgifter under december respektive ett mättillfälle under hösten. Även måluppfyllelsen för följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler samt resultatet när det gäller vårdrelaterade infektioner bedöms baserat på enstaka mättillfällen istället för exempelvis genomsnitt för året. Med nuvarande redovisning lämnas inte en fullödlig bild av årets resultat och det finns risk att redovisningen inte ger en rättvisande bild av läget under året.

Enligt lag (1997:614) om kommunal redovisning ska förvaltningsberättelsen innehålla en översikt av utvecklingen av landstingets verksamhet. I styrelsens uppföljningsplan anges att det för de mått där så är möjligt ska redovisas resultatet för de senaste tre åren. Granskningen visar att det i större utsträckning än tidigare nu redovisas hur resultatmått och indikatorer utvecklats de senaste tre åren.

Styrning, uppföljning och intern kontroll

Landstingsstyrelsen ansvarar enligt kommunallagen (1991:900) bland annat för att den interna kontrollen är tillräcklig. I landstingsstyrelsens reglemente anges att det särskilt ankommer på styrelsen att ansvara för den interna kontrollen. Det anges också att det särskilt ankommer på styrelsen att planera, följa upp och utvärdera att verksamheten bedrivs rationellt, effektivt och ekonomiskt enligt uppställda krav.

Revisorerna har tidigare påtalat för styrelsen att det finns behov av att utveckla och förbättra styrning, uppföljning och intern kontroll. Utvecklingsarbeten bedrivs eller planeras inom de flesta av de områden som revisorerna lyft fram.

I revisionsberättelsen för 2013 noterade revisorerna att styrelsen under 2013 beslutade om ett direktiv för internkontroll och uppsikt. Direktivet har tillämpats för verksamhetsåret 2014. Dock framgår av uppföljningen av intern kontrollplanen för 2014 som lämnats till styrelsen, att återrapportering endast delvis skett enligt kontrollplanen.

Revisorernas bedömning är att det finns behov av fortsatta förbättringar av styrning, uppföljning och intern kontroll. Vidare finns behov av att fortsatt utveckla resultatmätt och indikatorer för att följa upp verksamhet och ekonomi på olika ledningsnivåer samt att uppföljning ska ske enligt kontrollplanen.

Revisorerna anser sammanfattningsvis att landstingsstyrelsen bör säkerställa fortsatt utveckling av styrning, uppföljning och intern kontroll.

Revisorernas sammanfattande slutsatser

Revisorerna konstaterar att landstingsstyrelsen under verksamhetsåret 2014 inte har nått de av landstingsfullmäktige beslutade målen rörande budgeterat resultat samt budgeterad nettokostnadsram. Målet för avsättning till pensionsfonden har däremot uppfyllts.

Revisorerna anser att det är viktigt att landstingsfullmäktige så snart som möjligt återinför ett överskottsmål som tillförsäkrar landstinget en långsiktigt hållbar ekonomi. I årsredovisningen för 2014 bedömer landstingsstyrelsen att det krävs verksamhetsförändringar då flerårsprognosen visar att underliggande kostnadsökningar blir högre än intäktsokningarna under perioden. Revisorerna delar styrelsens bedömning och vill poängtera vikten av en noggrann ekonomisk styrning och uppföljning på alla nivåer i organisationen.

Revisorerna bedömer att resultaten i årsredovisningen endast i begränsad utsträckning är förenliga med de mål som landstingsfullmäktige har beslutat om för styrkortets olika perspektiv.

Revisorerna ska enligt kommunallagen ta ställning i ansvarsfrågan. God revisionssed anger flera olika grunder för ansvarsprövning som kan utgöra grund för att rikta anmärkning eller avstyrka ansvarsfrihet. En av dessa är om landstingsstyrelsen inte tar en samordnande roll i det interna kontrollsystemet. En annan är bristande måluppfyllelse och passivitet från styrelsens sida när det gäller att vidta åtgärder för att efterleva fullmäktiges mål.

Revisorerna bedömer att landstingsstyrelsen vidtagit åtgärder för att på ett tydligare sätt ta den samordnande roll för den interna kontrollen som anges i kommunallagen och reglementet för styrelsen. Revisorerna konstaterar att det har skett förbättringar inom systemet för styrning, uppföljning och intern kontroll under 2014. Det finns dock behov av fortsatt utveckling inom de områden där revisorerna tidigare fört fram synpunkter. Revisorerna anser att det är angeläget att styrelsen säkerställer

fortsatt utveckling av styrning, uppföljning och intern kontroll och att direktivet för internkontroll och uppsikt implementeras i verksamheterna och följs upp. Revisorerna avser att i det fortsatta granskningsarbetet följa styrelsens åtgärder.

När det gäller den bristande måluppfyllelsen anser revisorerna att styrelsen fått information från tjänstemannaorganisationen som gett underlag för bedömning av behov av åtgärder. Styrelsen har däremot inte fattat beslut om konkreta åtgärder utifrån den information som tjänstemannaorganisationen levererat. Revisorerna vill peka på vikten av att styrelsen på ett tydligare sätt tar sitt ansvar för att uppfylla fullmäktiges mål.

Landstingets revisorer tillstyrker att landstingsstyrelsen och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2014.

Patientnämnden

Landstingets revisorer har följt patientnämndens arbete under 2014, bland annat genom att ta del av protokoll och årsberättelse.

Landstingets revisorer tillstyrker att patientnämnden och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2014.

Hjälpmedelsnämnden

Landstingets revisorer har granskat den med kommunerna gemensamma hjälpmedelsnämnden. Granskningen redovisas i revisionsrapport nr 15-14. Rapporten har delgivits revisorerna i länets kommuner.

Landstingets revisorer tillstyrker att hjälpmedelsnämnden och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2014.

Kost- och servicenämnden

Landstingets revisorer har granskat kost- och servicenämnden som är en gemensam nämnd mellan Landstinget i Värmland, Karlstads kommun, Kils kommun och Kristinehamns kommun. Granskningen redovisas i revisionsrapport nr 16-14. Rapporten har delgivits revisorerna i de berörda kommunerna.

Landstingets revisorer tillstyrker att kost- och servicenämnden och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2014.

Hälso- och sjukvårdsberedningen

Landstingets revisorer har följt hälso- och sjukvårdsberedningens arbete under 2014, bland annat genom att ta del av minnesanteckningar och årssammanställning. Revisorerna bedömer att beredningens arbete legat i linje med fullmäktiges arbetsordning.

Landstingets revisorer tillstyrker att hälso- och sjukvårdsberedningen och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2014.

Demokratiberedningen

Landstingets revisorer har följt demokratiberedningens arbete under 2014, bland annat genom att ta del av minnesanteckningar och årssammanställning. Revisorerna bedömer att beredningens arbete legat i linje med fullmäktiges arbetsordning.

Landstingets revisorer tillstyrker att demokratiberedningen och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2014.

Framtidsberedningen

Landstingets revisorer har följt framtidsberedningens arbete under 2014, bland annat genom att ta del av minnesanteckningar. Revisorerna bedömer att beredningens arbete legat i linje med fullmäktiges arbetsordning.

Landstingets revisorer tillstyrker att framtidsberedningen och dess förtroendevalda beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2014.

Årsredovisningen

Revisorerna har granskat årsredovisningen för Landstinget i Värmland för räkenskapsåret 2014-01-01 – 2014-12-31. Revisorerna bedömer att årsredovisningens finansiella delar i allt väsentligt ger en rättvisande bild av landstingets resultat och ställning. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Landstingets revisorer tillstyrker att årsredovisningen för 2014 godkänns av landstingsfullmäktige.

Karlstad den 31 mars 2015

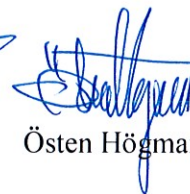
Landstingets revisorer

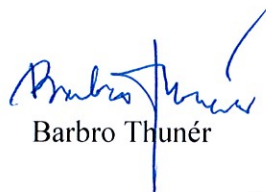
Roland Krantz

Daniel Berghel

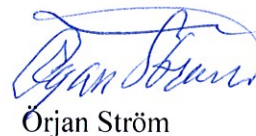
Östen Högman

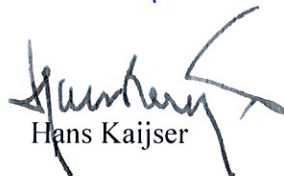
Barbro Thunér

Björn Johansson

Örjan Ström

Hans Kaijser

Bilaga 1

Förteckning över de sakkunnigas revisionsrapporter avseende år 2014

- 1-14 Uppföljning av tidigare granskning av IT-stöd
- 2-14 Projekthantering vid Landstinget i Värmland - förstudie
- 3-14 Granskning av Hjälpmedelsnämndens verksamhet
- 4-14 Granskning av Kost- och servicenämnden
- 5-14 Rättspsykiatri Uppsala- Örebro sjukvårdsregion - förstudie
- 6-14 Specialitetsråden inom Uppsala-Örebroregionen - förstudie
- 7-14 Granskning av patientsäkerhetsarbetet
- 8-14 Granskning av informationssäkerhet - patientinformation
- 9-14 Granskning av delårsrapport
- 10-14 Vårdkedjor och läkemedel för äldre
- 11-14 Remisshantering Landstinget i Värmland
- 12-14 Granskning av upphandlingsprocessen
- 13-14 Årsredovisning 2014
- 14-14 Bokslutsgranskning 2014
- 15-14 Hjälpmedelsnämnden
- 16-14 Kost- och servicenämnden